Eerstelijns Verblijf

Gebruik subsidieregeling 2015

Een onderzoek naar de kenmerken en doorstroom van de cliëntenpopulatie met een besluit voor ELV-zorg in de periode januari-juni 2015

CIZ werkt mee

De toegang tot zorg in Nederland verandert. Het CIZ zet zich in om gemeenten en zorgverzekeraars te ondersteunen bij hun nieuwe taken op dit gebied. Daarbij maken wij gebruik van onze kennis over de cliëntgroepen, delen wij onze ervaringen als poortwachter en stellen wij actuele informatie beschikbaar. Ook ontwikkelen wij slimme tools en IT-systemen waar andere partijen in de zorg gebruik van kunnen maken. Wij doen dit met de inzet van onze betrokken zorgprofessionals.

Inhoud

Samenvatting

Aanleiding voor vervolg analyse Eerstelijns Verblijf

Tot 1 januari 2015 werden kortdurende opnames bekostigd via de AWBZ. Met de invoering van de Wet langdurige zorg (Wlz) in 2015 is kortdurende opname op basis van de Wlz niet langer mogelijk. In 2015 en 2016 geldt hiervoor een aparte Subsidieregeling Eerstelijns Verblijf (ELV). Medio 2015 heeft het CIZ een eerste rapportage uitgebracht om de aanvragen en toekenningen in kaart te brengen voor de periode januari tot en met mei 2015. In deze huidige rapportage zal verder worden gekeken naar de cliëntkenmerken en de doorstroom van de cliënten die in het eerste half jaar van 2015 een indicatiebesluit hebben gekregen op grond van de subsidieregeling ELV.

Onderzoeksvragen

Definitie Eerstelijns Verblijf

In dit onderzoek richten we ons specifiek op besluiten voor 'medisch noodzakelijk kortdurend eerstelijns verblijf' zoals gedefinieerd in de Subsidieregeling eerstelijns verblijf 2015. Het gaat hierbij om de volgende drie prestaties en CIZ-besluiten:

- Eerstelijns verblijf *basis*, met een geldigheidsduur van 3 maanden;
- Eerstelijns verblijf *intensief*, met een geldigheidsduur van 3 maanden;
- Eerstelijns verblijf *palliatief*, met een geldigheidsduur van 3 jaar.

Gegevens en analyse

De analyse is uitgevoerd met CIZ-gegevens over aantallen ELV-besluiten en cliëntkenmerken in de periode januari tot en met juni in 2015. Waar relevant zijn uitsplitsingen gemaakt naar ELV-prestatie (Basis, Intensief en Palliatief-Terminaal) en CIZ-regio:

- Noordwest (Regiokantoor Amsterdam);
- Zuidoost (Regiokantoor Nijmegen);
- Zuidwest (Regiokantoor Rotterdam);
- Noordoost (Regiokantoor Zwolle).

Conclusies op hoofdlijnen

Kenmerken cliëntenpopulatie ELV

De belangrijkste conclusies over cliëntenpopulatie met een ELV-indicatie in periode januari tot en met juni 2015:

- In totaal 11.731 cliënten met 12.164 positieve ELV-besluiten.
- Er zijn 440 cliënten met meerdere positieve ELV-besluiten (419 cliënten met 2 ELV-besluiten en 21 cliënten met ≥3 ELV-besluiten).
- 62,3% van de totale cliëntenpopulatie is vrouw.
- 90% van alle cliënten met ELV-zorg is 65 jaar of ouder, 75% van alle cliënten is zelfs 75 jaar of ouder.
- De meest voorkomende burgerlijke staat is 'weduwe/weduwnaar' (65%).
- 65% van de cliëntenpopulatie woont alleen en zelfstandig.
- In de CIZ-regio Zuidwest zijn de meeste ELV-besluiten gesteld (32%)

Verdeling over de ELV-prestaties

Het totaal aantal positieve besluiten in de periode januari tot en met juni 2015 is 12.164. De verdeling van het aantal positieve besluiten over de drie ELV-prestaties voor de periode januari tot en met juni 2015 is als volgt:

- ELV-Intensief: 45,6%
- ELV-Basis: 30,9%
- Palliatief terminale ELV-zorg: 23,6%

Verdeling naar soort aanvrager

Bijna 95% van het totaal aantal ELV-besluiten is aangevraagd door ziekenhuizen en zorgaanbieders. Huisartsen dienen niet vaak rechtstreeks een ELV-aanvraag in bij het CIZ.

Doorstroom cliëntenpopulatie

Van de 11.731 cliënten met een positief ELV-besluit in het eerste half jaar van 2015 heeft 27,3% een vervolgbesluit gekregen in de tweede helft van 2015. 40,4% van de cliëntengroep is op het moment van data-analyse (22 december 2015) overleden. Bij bijna een derde van de cliënten (32,3%) is geen sprake van een vervolgbesluit door het CIZ en is de cliënt volgens de gegevens van het CIZ op 22 december 2015 ook niet overleden. Mogelijk ontvangt deze groep inmiddels geen zorg meer of ontvangen zij zorg vanuit de Zorgverzekeringswet en/of Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

Een groep van 440 cliënten (3,8% van totale groep van 11.731) heeft in de periode januari tot en met juni 2015 meerdere positieve ELV-besluiten ontvangen. Het gaat hierbij grotendeels (96,3%) om cliënten met 2 ELV-besluiten.

Voorgeschiedenis cliëntenpopulatie

Bijna driekwart van de groep cliënten met tenminste één positief ELV-besluit heeft eerder een indicatiebesluit ontvangen van het CIZ (73,6%). Het gaat hierbij veelal om extramurale AWBZ-indicaties die nog geldig waren op 31-12-2014.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Tot 1 januari 2015 werd voor de aanspraak op en bekostiging van kortdurend eerstelijns verblijf in de praktijk altijd de AWBZ gebruikt. Met de invoering van de Wet langdurige zorg (Wlz) in 2015 wordt niet langer voorzien in de mogelijkheid voor kortdurende opname op basis van de Wlz. Het bleek niet haalbaar om de bekostiging van eerstelijns verblijf vanaf 2015 via de Zorgverzekeringswet (Zvw) te laten verlopen. Om deze reden is er een subsidieregeling Eerstelijns Verblijf (ELV) in de overgangsjaren 2015 en 2016. Medio 2015 heeft het CIZ een eerste rapportage uitgebracht om de aanvragen en toekenningen in kaart te brengen voor de periode januari tot en met mei 2015. In deze huidige rapportage zal verder worden gekeken naar de cliëntkenmerken en doorstroom van de cliënten die in het eerste half jaar van 2015 gebruik hebben gemaakt van de subsidieregeling ELV.

1.1.1 Definitie eerstelijns verblijfszorg

Het gaat hier om medisch noodzakelijke kortdurende verblijfszorg in de eerste lijn – onder (eind)verantwoordelijkheid van een huisarts - waarvan is vastgesteld dat:

- Opname in het ziekenhuis medisch gezien niet noodzakelijk is;
- De behoefte aan verblijf niet structureel is; en
- Terugkeer naar huis wordt verwacht en zicht op herstel is mogelijk.

Eerstelijns verblijf omvat ook palliatief terminale zorg

Daarnaast valt onder ELV ook de palliatief terminale zorg in een - op grond van de Wet toelating zorginstellingen - toegelaten instelling voor Zvw verblijf. Dit betreft cliënten die geen Wlz-indicatie hebben of wonen in een kleinschalig wooninitiatief. Voorwaarden hiervoor zijn dat een arts heeft vastgesteld dat de levensverwachting van de verzekerde korter is dan drie maanden, de noodzakelijke zorg thuis niet afdoende kan worden gerealiseerd en het onverantwoord is dat de cliënt zonder toezicht alleen thuis is op de momenten dat de (professionele) zorgverlener niet aanwezig is.

Onderscheid tussen eerstelijns verblijf en respijtzorg

De subsidieregeling ELV is te onderscheiden van kortdurend verblijf in een instelling voor respijtzorg, bedoeld om tijdelijk de totale zorg over te nemen ter ontlasting van de mantelzorger (logeeropvang). Deze kortdurende verblijfszorg wordt ingekocht door gemeenten onder de WMO 2015.

1.1.2 Subsidieregeling Eerstelijns Verblijf 2015

2015 en 2016 overgangsjaren voor financiering eerstelijns verblijf

De minister zet het ELV in als bijdrage aan de beheersing van de groei van zorgkosten. Omdat het niet haalbaar was om al vanaf 2015 een volledig uitgewerkte bekostiging voor ELV te realiseren, is de overheveling van ELV naar de Zvw uitgesteld tot januari 2017. 2015 en 2016 zijn overgangsjaren voor de bekostiging. Aanvankelijk werd voor 2015 een budget van €96 miljoen beschikbaar gesteld. Na tussentijdse bijstelling van het budget is het subsidiekader voor ELV inmiddels uitgekomen op €183 miljoen uitgekomen voor het jaar 2015. Het subsidiekader voor het jaar 2016 zal €180 miljoen bedragen.

Verantwoordelijkheden en afspraken subsidieregeling

Vanaf 2015 zijn Wlz-uitvoerders verantwoordelijk voor de inkoop van ELV. Partijen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor kostenbeheersing binnen het beschikbare budgettair kader. Hiertoe zijn afspraken gemaakt met de Wlz-uitvoerders over volumeontwikkeling en beheersing van de zorguitgaven.

1.1.3 Inzicht in doorstroom cliënten met een ELV-indicatie

Medio 2015 heeft de afdeling Analyse en Advies van het CIZ een onderzoek uitgevoerd naar gebruik van de subsidieregeling ELV. Vanwege het ontbreken van een gedeelte van de onderzoeksdata kon destijds alleen worden gekeken naar de trends van ELV-aanvragen naar prestatie en CIZ-regio. Dit onderzoek richt zich met name op de cliëntkenmerken, doorstroom en voorgeschiedenis van cliënten die in de periode januari t/m juni 2015 gebruik hebben gemaakt van de subsidieregeling ELV .

1.1.4 Leeswijzer

In deel 1.2 van dit hoofdstuk beschrijven we het doel van het onderzoek en de onderzoeksvragen, gevolgd door de onderzoeksopzet in 1.3. In hoofdstuk 2 geven we de onderzoeksbevindingen weer. We sluiten de rapportage af met de conclusies in hoofdstuk 3. De tabellen die we hebben gebruikt zijn opgenomen in een aparte bijlage bij het rapport.

1.2 Doel en onderzoeksvragen

1.2.1 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is het in kaart brengen van de kenmerken van de cliëntpopulatie met een ELV-indicatie gesteld in het eerste half jaar van 2015, de doorstroom van deze groep (verlenging ELV/ WLZ/ geen zorg/ overlijden). Ook wordt de eventuele aanwezigheid van een voorgaand indicatiebesluit van deze groep in beeld gebracht.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Op basis van het onderzoeksdoel hebben wij de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Hoeveel positieve ELV-besluiten zijn er in de periode januari tot en met juni 2015 gesteld?
   - Verdeling per prestatie
   - Verdeling per CIZ-regio
   - Soort aanvrager

2. Hoe ziet deze cliëntpopulatie eruit?
   - Leeftijd
   - Sekse
   - Burgerlijke staat
   - Leefsituatie
   - Regio

3. Hoe is de doorstroom van deze cliënten in het jaar 2015?
   - Hoe vaak is er sprake van verlenging(en) ELV? (dezelfde prestatie of een andere?)
   - Hoe vaak is er bij een volgend besluit sprake van een WLZ-indicatie?
   - Hoeveel cliënten overlijden?

5. Hoe ziet de voorgeschiedenis in de Wlz/AWBZ eruit van deze cliëntenpopulatie?

1.2.3 Definities en afbakening

Definitie van de drie eerstelijns verblijf prestaties

In dit onderzoek richten we ons specifiek op aanvragen en besluiten voor 'medisch noodzakelijk kortdurend eerstelijns verblijf' zoals gedefinieerd in de Subsidieregeling eerstelijns verblijf 2015. Het gaat hierbij om de volgende drie prestaties en CIZ-besluiten:

- Eerstelijns verblijf *basis*, met een geldigheidsduur van 3 maanden;
- Eerstelijns verblijf *intensief*, met een geldigheidsduur van 3 maanden;
- Eerstelijns verblijf *palliatief*, met een geldigheidsduur van 3 jaar.

In uitzonderingsgevallen kan, na drie maanden (na afloop van de ELV-indicatie) een nieuwe aanvraag voor eerstelijns verblijf basis of intensief worden ingediend. Dit wordt een verlenging genoemd.

Beschikbare gegevens en vergelijking met voorliggende periode

Gegevens 2015

Als basis voor deze rapportage hebben wij de CIZ-gegevens genomen van positieve besluiten in het kader van de Subsidieregeling eerstelijns verblijf voor de periode van 1 januari 2015 tot en met 30 juni 2015. Dit betreft het cohort van cliënten die wij gaan volgen in de tijd, op basis van de onderzoeksdata tot en met 22 december 2015.

Ook hebben we gekeken naar de dataset met AWBZ-gegevens van 31 december 2014 om een beeld te kunnen krijgen van de voorgeschiedenis van de cliëntenpopulatie.

In de dataset zijn ook enkele indicatiebesluiten gevonden die qua inhoudelijke kenmerken ELV-besluiten zouden kunnen zijn, maar niet als zodanig zijn geregistreerd. Deze trajecten zijn in dit onderzoek niet meegenomen.

1.3 Onderzoeksopzet

1.3.1 Documentenstudie

We zijn het onderzoek gestart met het opvragen en bestuderen van relevante documentatie over het beoogde doel, het beleid en de werkwijze van ELV. De geraadpleegde bronnen zijn opgenomen in de bijlagen bij deze rapportage.

1.3.2 Dataselectie en analyse

De analyse van de beschikbare CIZ-gegevens voor dit onderzoek is uitgevoerd met het statistisch computerprogramma SPSS.

We hebben de analyse voornamelijk gericht op totalen voor ELV-besluiten en cliënten met een ELV-besluit in de periode januari tot en met juni 2015. Waar relevant zijn uitsplitsingen gemaakt naar:

- CIZ-Regio:
  - Noordwest (Regiokantoor Amsterdam);
  - Zuidoost (Regiokantoor Nijmegen);
  - Zuidwest (Regiokantoor Rotterdam);
  - Noordoost (Regiokantoor Zwolle).
- Prestatie:
  - Basis ELV-zorg;
  - Intensieve ELV-zorg; en
  - Palliatief terminale ELV-zorg.

-Soort aanvrager van ELV-zorg
-Leeftijdscategorie cliënten
-Sekse
-Burgerlijke staat
-Leefsituatie
-Afhandelingstermijn ELV-aanvragen

Bij de uitsplitsing naar regio gaat het nadrukkelijk om de CIZ-regio's en niet om de regio's waarvoor Wlz-uitvoerders zijn aangewezen als uitvoerder. De vier CIZ-regio's zorgen gezamenlijk voor een landelijke dekking.

2 Bevindingen

2.1 ELV-besluiten periode januari-juni 2015

In de periode januari tot en met juni 2015 zijn in totaal 12.164 positieve ELV-besluiten door het CIZ genomen. Het gaat hierbij om 11.731 unieke cliënten. Het verschil tussen deze aantallen wordt verklaard door het feit dat er cliënten zijn met meerdere ELV-besluiten in deze periode.

Allereerst zullen we kijken naar de kenmerken van de positieve ELV-besluiten die in de periode januari tot en met juni 2015 tot stand zijn gekomen.

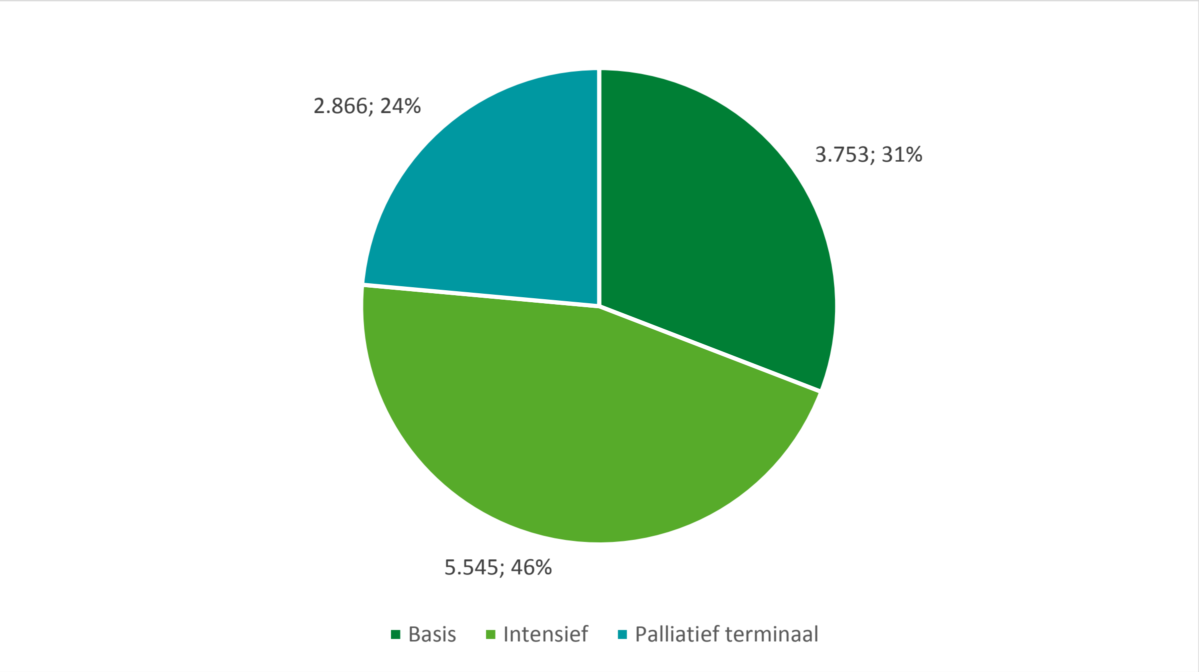
2.1.1 Verdeling naar prestatie

Figuur 2-1 geeft de verdeling van de positieve ELV-besluiten naar prestatie weer:

- -ELV-Basis
- -ELV-Intensief
- -Palliatief terminale ELV-zorg

Het grootste aandeel ELV-besluiten betreft de prestatie 'Intensief' (46%).

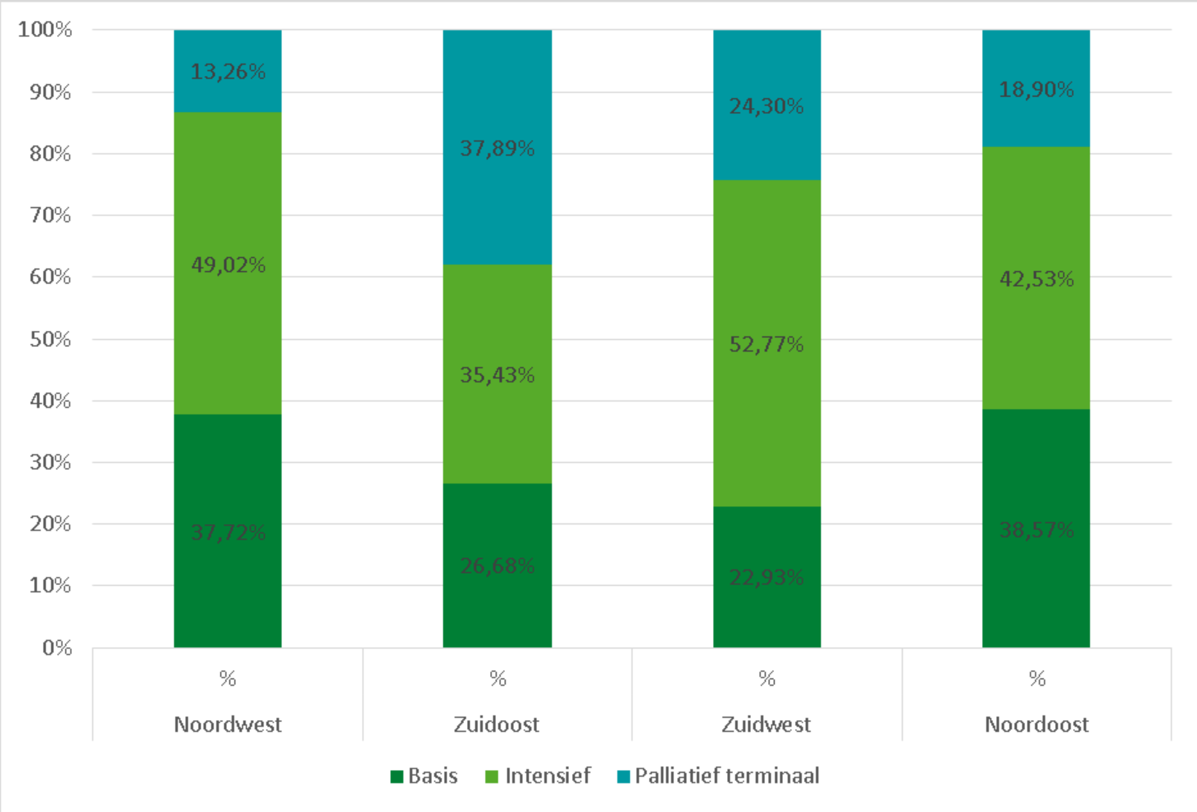
Figuur 2-1 Verdeling positieve ELV-besluiten (N= 12.164) naar ELV-prestatie (jan-juni 2015)

2.1.2 Verdeling van ELV-besluiten naar prestatie per regio

De verdeling van positieve ELV-besluiten over de drie prestaties verschilt tussen de CIZ-regio's (zie figuur 2-2). In de regio Zuidoost komt bijvoorbeeld ELV-Palliatief terminaal relatief veel voor (38%) in vergelijking met de andere regio's. In regio Zuidwest bestaat meer dan de helft van het totaal aantal ELV-besluiten uit de prestatie ELV-Intensief (53%). Dit is meer dan in de overige regio's. Ook is het aandeel ELV-Basis in de regio's Noordwest en Noordoost groter dan in de zuidelijke regio's (zie tabel 3.1).

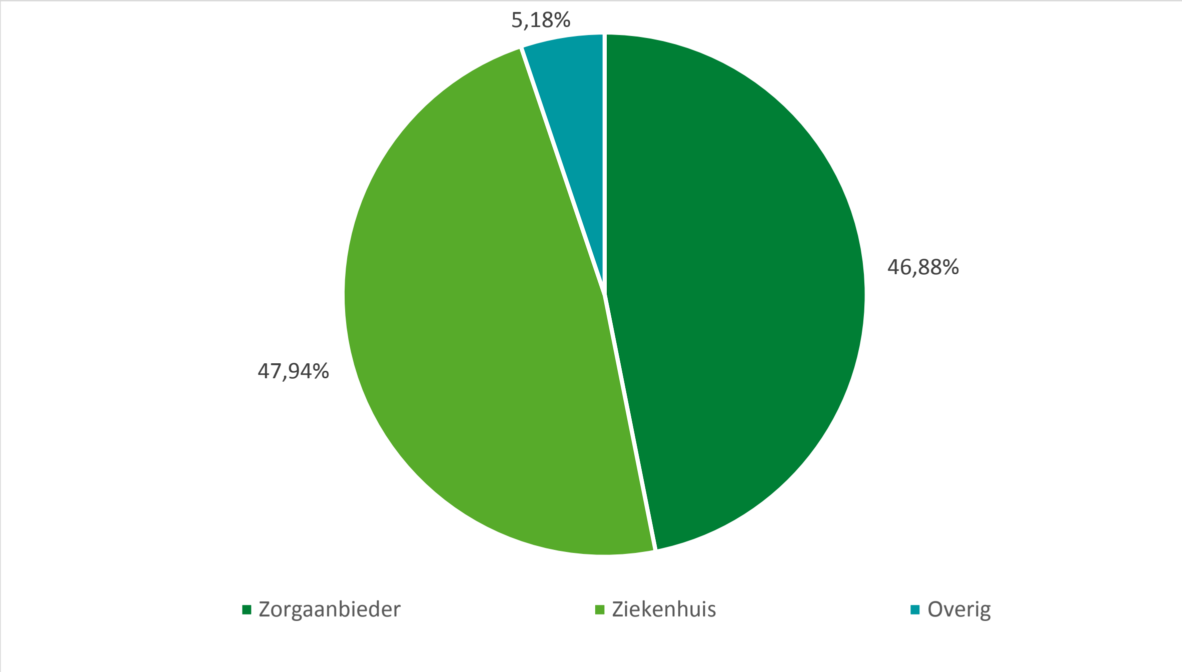
Figuur 2-2 Verdeling positieve ELV-besluiten (N=12.164) naar ELV-prestatie per CIZ-regio (jan-juni 2015)

2.1.3 Verdeling naar soort aanvrager

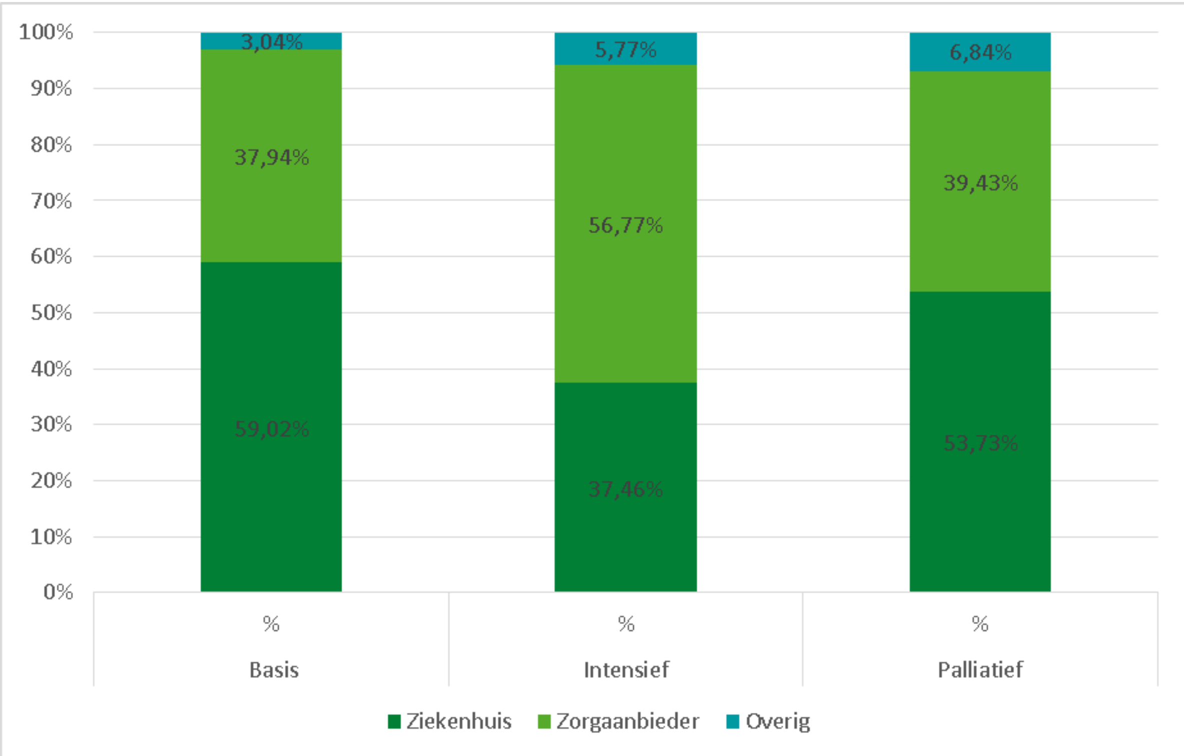
In figuur 2-3 is een verdeling te zien van het soort zorgaanvragers van ELV, ingedeeld naar de meest voorkomende typen (zorgaanbieders, ziekenhuizen en overig). De categorie 'overig' wordt gevormd door onder andere huisartsen, revalidatiecentra en aanbieders van zorg aan zintuiglijk gehandicapten. Zoals te zien is in figuur 2-3 is bijna 95% van het totaal aantal ELV-besluiten aangevraagd door ziekenhuizen en zorgaanbieders. Zorgaanbieders zijn bijvoorbeeld verpleeg- en verzorgingshuizen. Hoewel de huisarts medisch gezien verantwoordelijk blijft voor de cliënt gedurende het eerstelijns verblijf, dienen huisartsen niet vaak zelf rechtstreeks een ELV-aanvraag in bij het CIZ. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat huisartsen niet zijn aangesloten op de digitale aanvraagmogelijkheid van zorg in het computersysteem van het CIZ.

Figuur 2-3 Verdeling positieve ELV-besluiten (N=12.164) naar soort ELV-aanvrager

Wanneer we vervolgens inzoomen op de verdeling van het soort aanvragers naar ELV-prestatie, zien we dat de ziekenhuizen vaker de prestaties ELV-basis (59%) en Palliatief terminale ELV-zorg (54%) aanvragen, terwijl zorgaanbieders het grootste aandeel hebben in de aanvragen voor ELV-Intensief (57%) (zie figuur 2-4 en tabel 3.2).

Figuur 2-4 Verdeling soort ELV-aanvrager per ELV-prestatie (jan-juni 2015)

2.2 Eigenschappen cliëntenpopulatie met ELV-besluit(en) in januari-juni 2015

Zoals we eerder hebben gezien, zijn in de periode januari tot en met juni 2015 in totaal 12.164 positieve ELV-besluiten door het CIZ genomen en gaat het hierbij om 11.731 unieke cliënten. Dit betekent dat er cliënten zijn die in deze periode meerdere ELV-besluiten hebben gekregen. In paragraaf 3 van dit hoofdstuk zullen we dit nader toelichten.

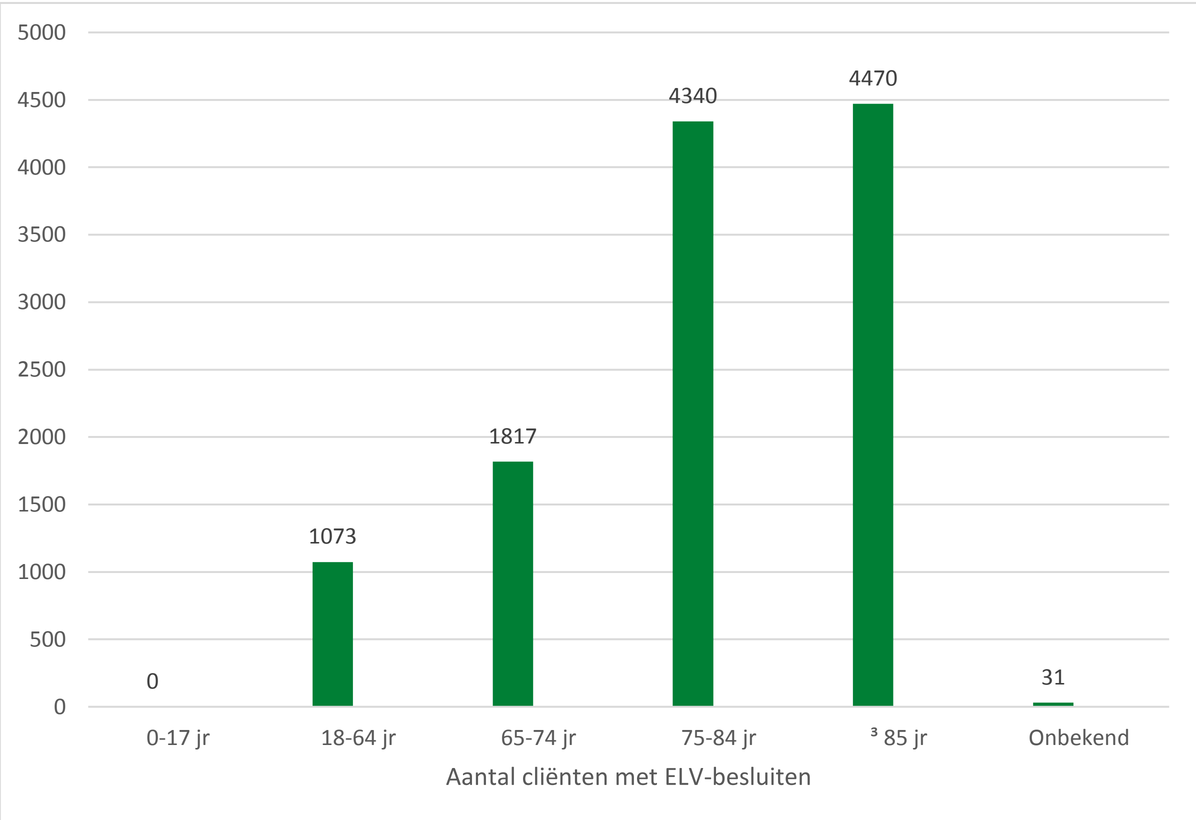
Eerst gaan we kijken naar de cliëntkenmerken van de groep 11.731 cliënten met een ELV-besluit in de genoemde periode. In onze analyse hebben we gekeken naar de cliëntkenmerken op het moment van het laatst gestelde indicatiebesluit in de eerste zes maanden in 2015. Dat betekent dat wanneer een cliënt meerdere ELV-besluiten heeft gekregen in deze periode, en bijvoorbeeld de burgerlijke staat in de tussentijd is veranderd, dat dan de burgerlijke staat op het moment van het laatste ELV-besluit in onze analyse is opgenomen.

De onderzoeksgegevens waar de analyses in de huidige paragraaf op zijn gebaseerd, zijn gegenereerd op 23 november 2015.

2.2.1 Verdeling cliënten met ELV-besluit naar leeftijdscategorie

Figuur 2-5 laat de verdeling naar leeftijdscategorie zien van het aantal cliënten met een positief ELV-besluit. 90% van alle cliënten met ELV-zorg is 65 jaar of ouder, 75% is zelfs 75 jaar of ouder (zie tabel 3.3).

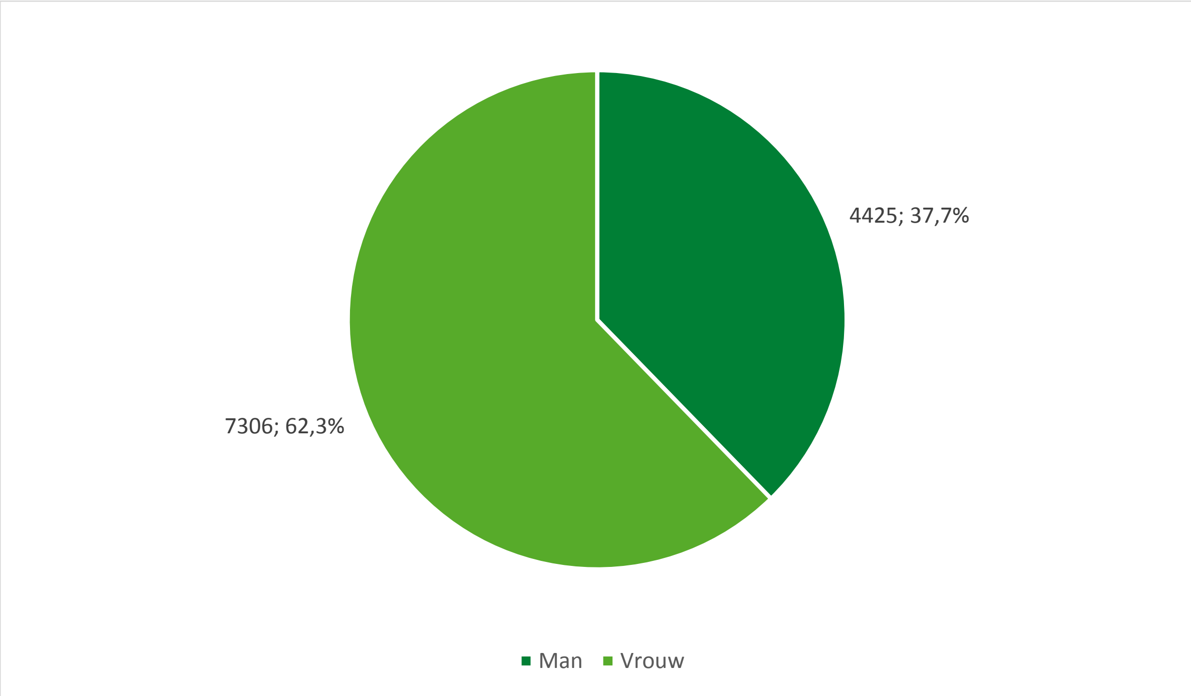
Figuur 2-5 Verdeling cliënten met ELV-besluit(en) (N= 11.731) per leeftijdscategorie (jan-juni 2015)

2.2.2 Verdeling cliënten met ELV-besluit naar sekse

Ook is er gekeken naar de sekse-verdeling van de cliënten met een ELV-besluit. In figuur 2-6 zien we dat het merendeel van de ELV-cliëntenpopulatie vrouw is (62%).

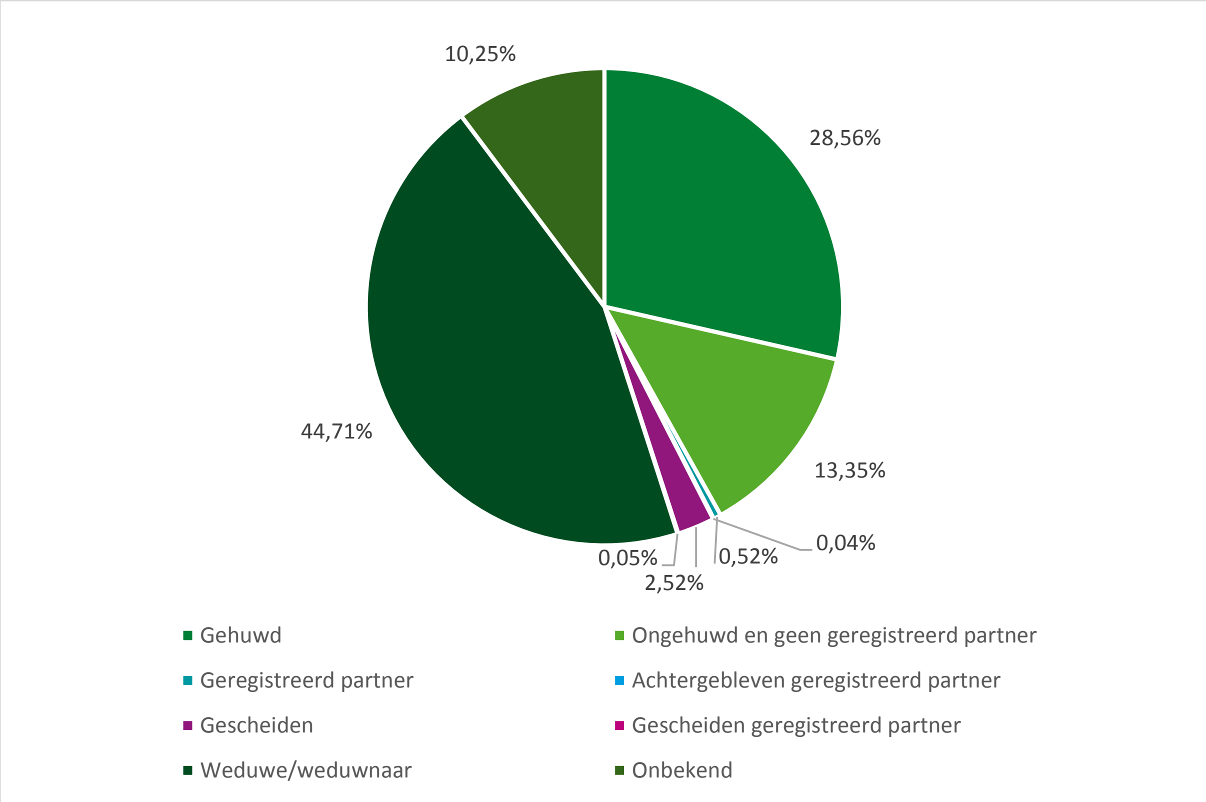
Figuur 2-6 Verdeling cliënten met ELV-besluit(en) (N=11.731) naar sekse (jan-juni 2015)

2.2.3. Verdeling cliënten met ELV-besluit naar burgerlijke staat en leefsituatie

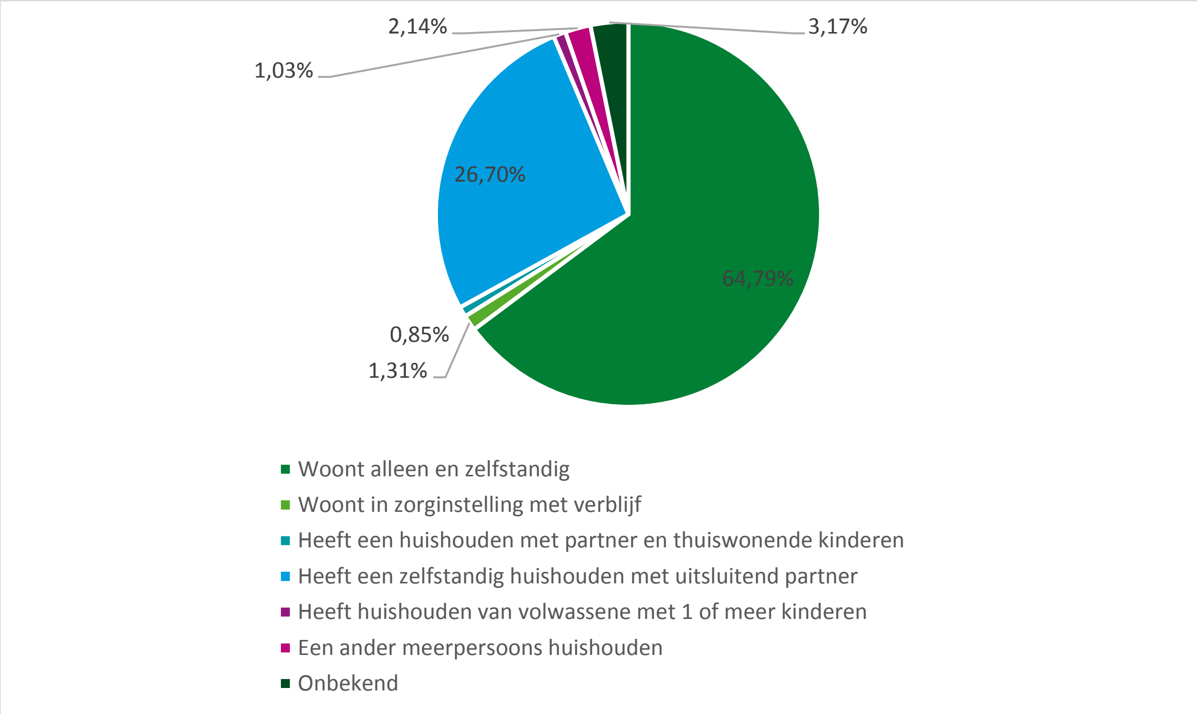
Uit figuur 2-7 is op te maken dat het grootste gedeelte van de ELV-cliënten weduwe of weduwnaar is (45%). Gevolgd door cliënten die gehuwd zijn (29%) en cliënten met de burgerlijke status 'ongehuwd en geen geregistreerd partner' (zie ook tabel 3.4).

Figuur 2-7 Verdeling cliënten met ELV-besluit(en) (N=11.731) naar burgerlijke staat (jan-juni 2015)

Wanneer we kijken naar de leefsituatie in figuur 2-8 is te zien dat het grootste gedeelte van de cliënten met een ELV-besluit (65%) alleen en zelfstandig woont. Bijna een kwart van de cliëntengroep (27%) vormt een zelfstandig huishouden met uitsluitend partner. De overige categorieën leefsituaties komen weinig voor bij deze cliënten.

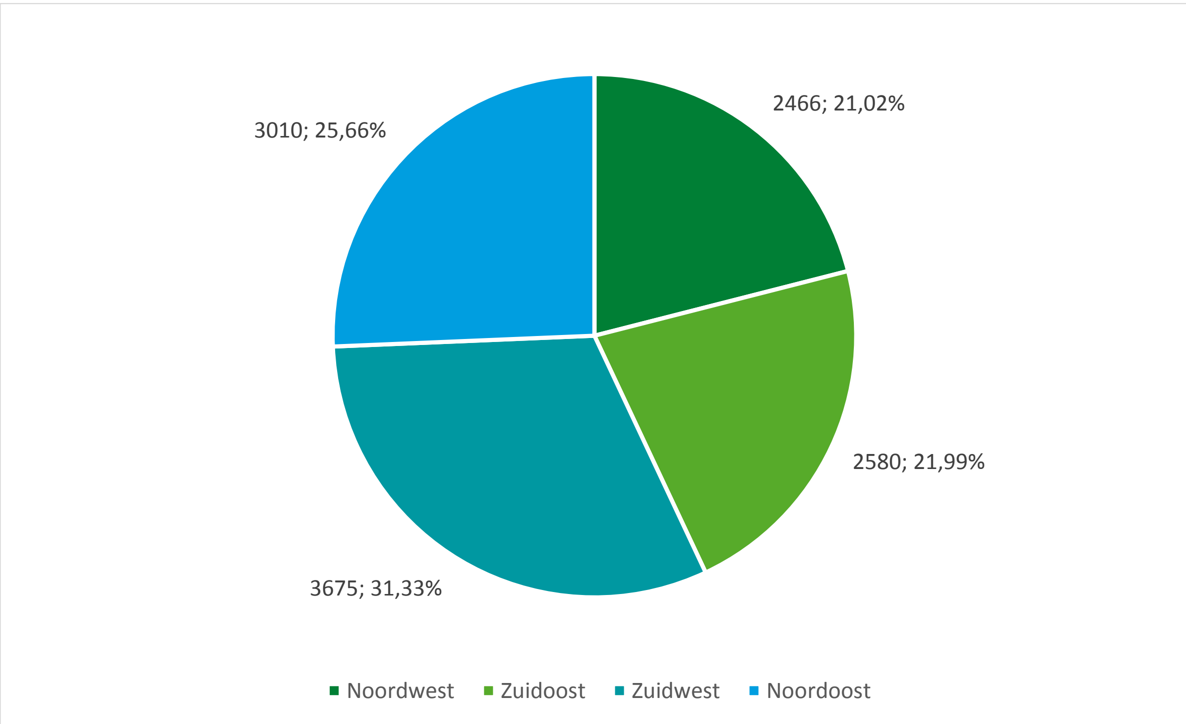
Figuur 2-8 Verdeling cliënten met ELV-besluit(en) (N=11.731) naar leefsituatie (jan-juni 2015)

2.2.4. Verdeling cliënten met ELV-besluit naar CIZ-regio

In tabel 3.1 is opgenomen dat in de CIZ-regio Zuidwest het grootste aantal ELV-besluiten zijn gesteld (32%). In figuur 2-9 zien we dat dit overeenkomt met de verdeling van het aantal cliënten per regio. Ook hier zien we dat de regio Zuidwest het grootste aandeel heeft.

Figuur 2-9 Verdeling cliënten met positief ELV-besluit (N=11.731) naar CIZ-regio (jan-juni 2015)

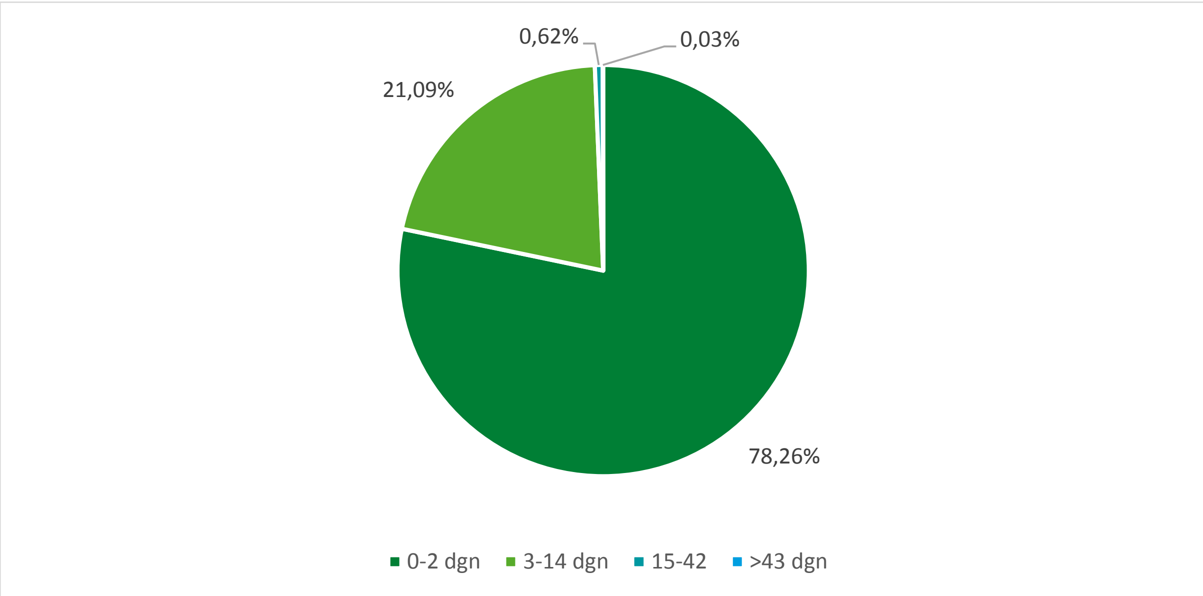
2.3 Doorstroom cliënten met ELV-besluit

In de voorgaande paragrafen hebben we kunnen lezen dat er 11.371 cliënten zijn met tenminste één positief ELV-besluit in het eerste half jaar van 2015. In de huidige paragraaf zoomen we verder in op de doorstroom van deze cliëntengroep.

2.3.1 Doorlooptijden ELV-besluiten

Besluitvorming over aanvragen voor ELV in 2015 gebeurt slechts administratief: er vindt geen huisbezoek plaats en geen inhoudelijke beoordeling van de situatie. Alle ELV-aanvragen worden door beoordelaars van het CIZ verwerkt. De beoordelaar controleert het ingevulde format, eventuele machtigingsformulieren en de ondertekening. Wanneer de aangevinkte antwoorden in het formulier overeenkomen met de aangevraagde ELV-prestatie wordt een positief besluit afgegeven. In figuur 2-10 is te zien dat 78% van de ELV-aanvragen in de periode januari tot en met juni 2015 binnen 2 dagen wordt afgehandeld.

Figuur 2-10 Verdeling afhandelingstermijnen (in aantal dagen) voor positieve ELV-besluiten (N=12.164) in periode jan-juni 2015

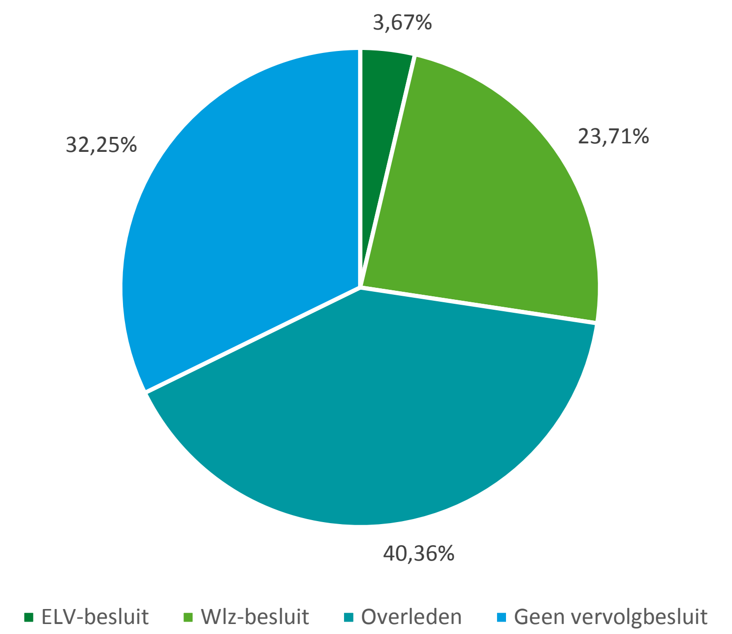

2.3.2 Doorstroom cliënten met ELV-besluit(en) in periode januari-juni 2015

Eerder in deze rapportage zagen we al dat er 11.731 cliënten zijn met een ELV-besluit in het eerste half jaar van 2015. In de figuren 2-11 en 2-12 kijken we naar de doorstroom van deze groep na dit half jaar. De gegevens zijn gebaseerd op afgeronde ELV- en Wlz besluiten zoals deze op 22 december 2015 bij het CIZ bekend waren. Aanvragen die op dat moment nog in behandeling waren, zijn niet meegenomen in deze analyse.

Op 22 december 2015 blijkt 27,4% van de 11.731 cliënten een vervolgbesluit te hebben gekregen voor ELV- of Wlz-zorg na de ELV in het eerste half jaar van 2015. In figuur 2-11 zien we dat een groot gedeelte van de gevolgde cliëntenpopulatie inmiddels is overleden (40.4%). Bij bijna een derde van de cliënten (32,3%) is geen sprake van een vervolgbesluit door het CIZ en is de cliënt volgens de gegevens van het CIZ op 22 december 2015 ook niet overleden. Mogelijk ontvangt deze groep inmiddels geen zorg meer of ontvangen zij zorg vanuit de Zorgverzekeringswet en/of Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

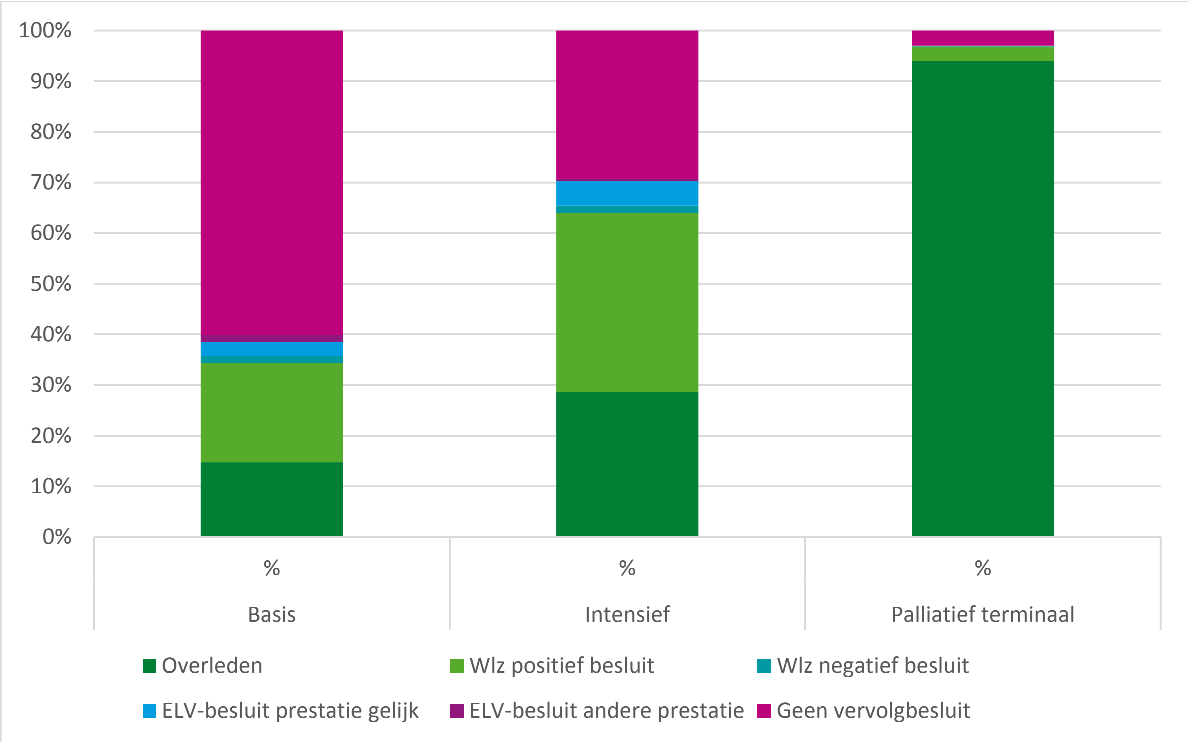
Figuur 2-11 Doorstroom cliënten met positief ELV-besluit (N=11.731) na periode januari-juni 2015 *

**N.B. Cijfers op basis van de informatie zoals bekend bij het CIZ op 22 december 2015*

Figuur 2-12 toont meer gedetailleerde informatie over de doorstroom van de onderzochte cliëntengroep in het tweede half jaar van 2015. Zo is te zien dat 94,0% van de cliënten met een ELV-besluit voor palliatief terminale zorg in de periode januari tot en met juni 2015 is overleden. Voor de prestatie ELV-basis is dit 14,7% en voor ELV-intensief 28,7%. Cliënten met een positief ELV-Intensief besluit in het eerste half jaar van 2015, hebben in 35,3% van de gevallen daarna een positief besluit voor Wlz-besluit ontvangen. Dit is vaker dan bij de overige ELV-prestaties (zie tabel 3.6).

Figuur 2-12 Doorstroom cliënten met positief ELV-besluit (N=11.731) na periode januari-juni 2015 *

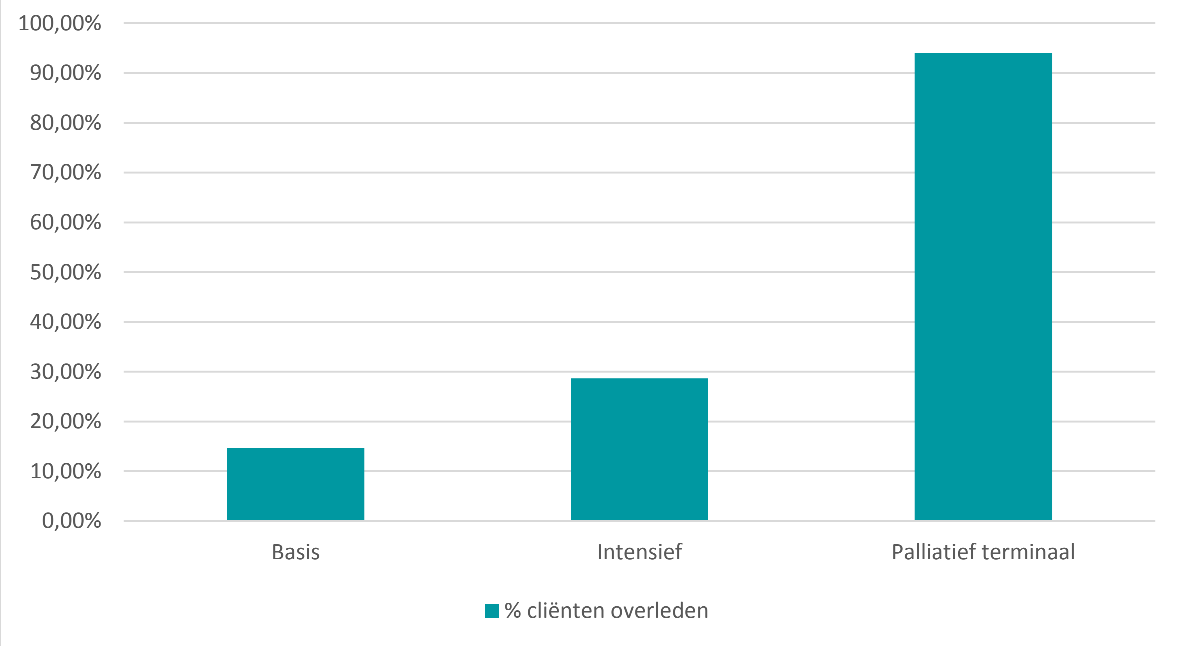

**N.B. Cijfers op basis van de informatie zoals bekend bij het CIZ op 22 december 2015*

Eerder zagen we al dat 40,4% van de 11.731 cliënten met een positief ELV-besluit in het eerste half jaar van 2015 op peildatum 22-12-2015 zijn overleden. Figuur 2-13 laat de inhoud van het ELV-besluit van deze overleden cliënten zien. 94% van de cliënten met een ELV-prestatie palliatief terminaal is inmiddels overleden. Voor de prestatie ELV-intensief is dit 28,7% en voor ELV-basis 14,7% (zie ook tabel 3.7).

Wanneer we verder inzoomen op de groep van 4736 cliënten met een positief ELV-besluit in het eerste half jaar van 2015 en blijken te zijn overleden op peildatum 22 december 2015, zien we dat het grotendeels gaat om cliënten met een geldig ELV-besluit op het moment van overlijden. Deze groep bestaat namelijk voor meer dan de helft uit cliënten met een ELV-besluit voor palliatief terminale zorg (2693 cliënten). En deze indicatie heeft een geldigheidsduur van 3 jaar (zie ook tabel 3.8). 702 cliënten uit de totale groep van 4736 cliënten die op peildatum 22 december 2015 inmiddels blijken te zijn overleden, zijn op het moment van overlijden in het bezit van een geldig positief besluit voor Wlz-zorg. In figuren 2-11 en 2-12 waarin gekeken wordt naar de doorstroom van de cliënten, behoren deze cliënten echter niet tot de groep cliënten met een positief Wlz-besluit omdat deze cliënten op het moment van data-analyse blijken te zijn overleden.

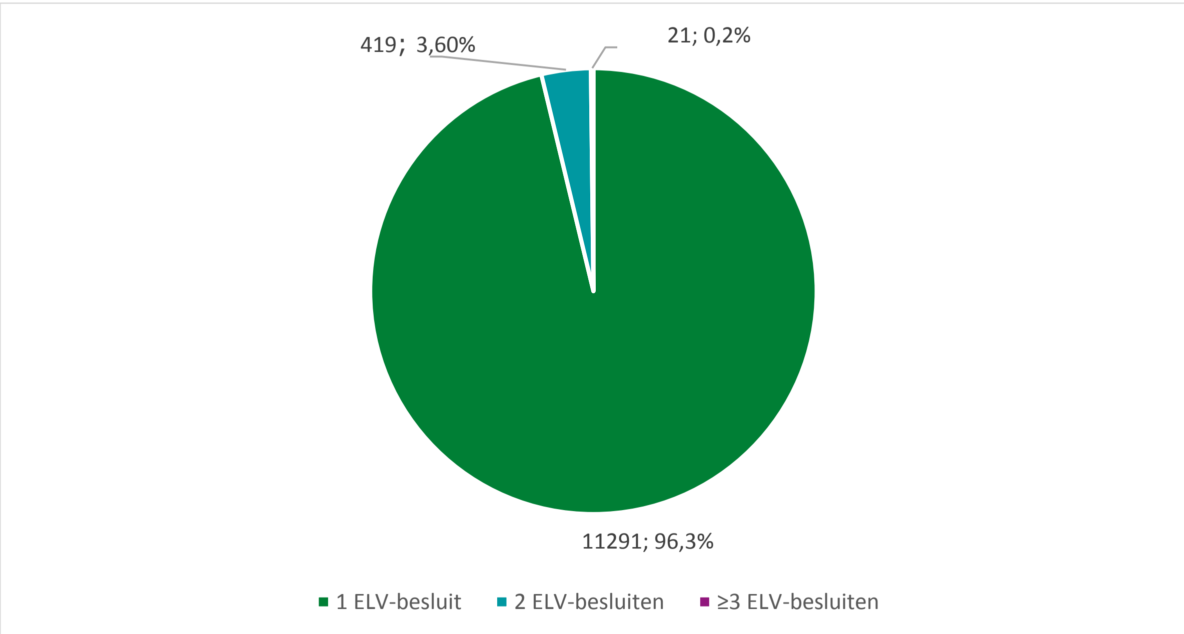
Figuur 2-13 Percentage overleden cliënten met een ELV-besluit (jan-juni 2015) per ELV-prestatie*

2.3.2 Meerdere ELV-besluiten per cliënt in periode januari-juni 2015

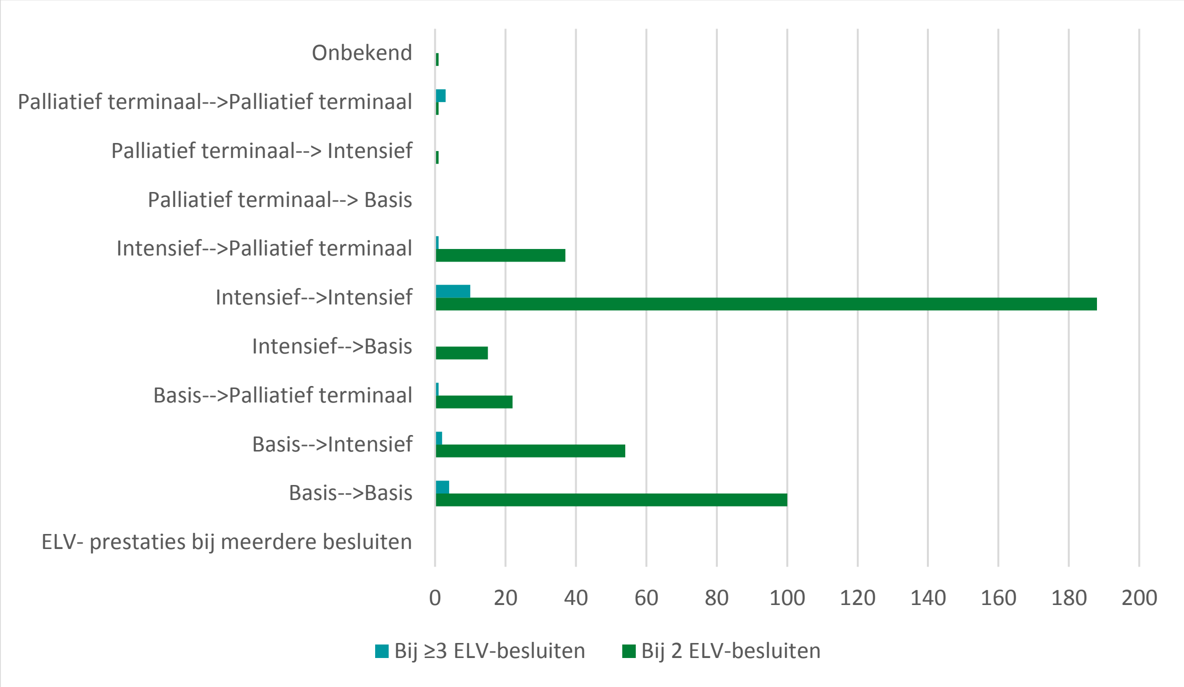
Er is een groep van 440 cliënten die in het eerste half jaar van 2015 meerdere positieve ELV-besluiten hebben ontvangen. Grotendeels gaat het om cliënten met 2 ELV-besluiten (96,3%) (zie figuur 2-14).

Figuur 2-14 Verdeling aantal positieve ELV-besluiten per cliënt in periode januari-juni 2015 (N=11.731)

Figuur 2-15 toont de inhoud van de doorstroom van ELV-besluiten bij cliënten met meerdere positieve ELV-besluiten in de periode januari tot en met juni 2015. Zo zien we dat het bij deze groep van cliënten met meerdere ELV-besluiten meestal gaat om een verlenging van ELV-Intensief (188 cliënten) of door een verlenging van ELV-basis (100 cliënten). Bij 54 cliënten is er sprake van een wijziging van ELV-prestatie, van ELV-basis naar ELV-intensief (zie tabel 3.9).

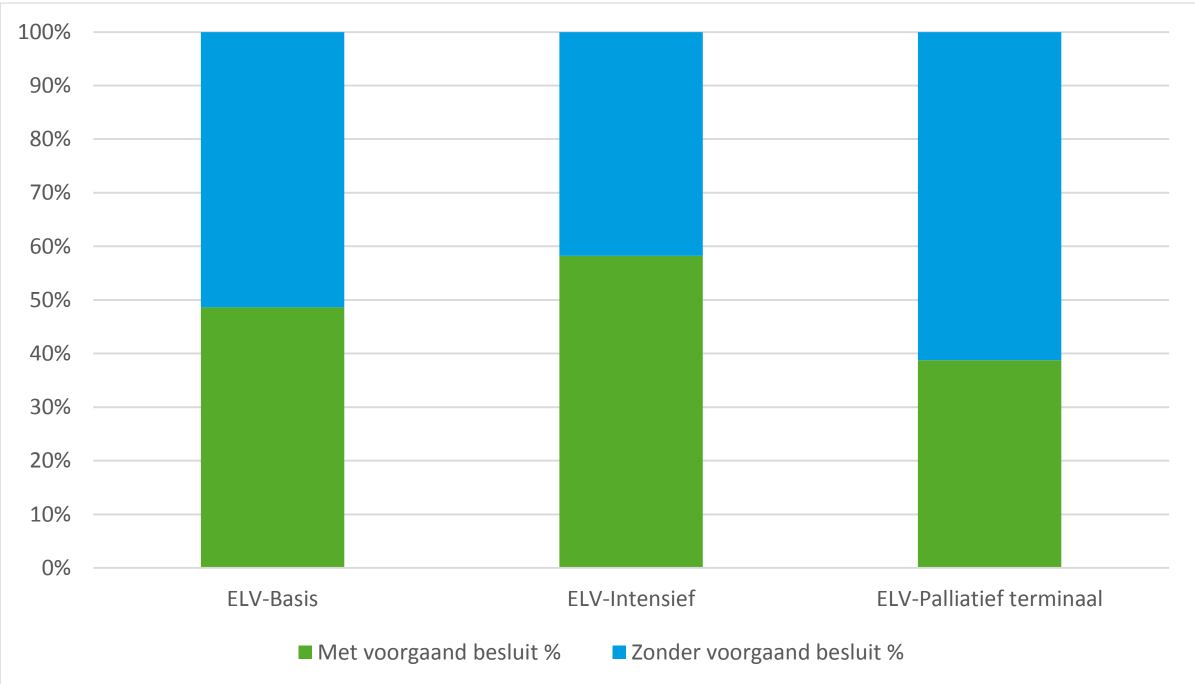
Figuur 2-15 Doorstroom uitgedrukt in inhoud ELV-besluiten bij cliënten met meerdere ELV-besluiten in periode jan-juni 2015

2.4 Voorgeschiedenis van cliëntenpopulatie met ELV-besluit in januari-juni 2015

Wanneer we kijken naar de voorgeschiedenis van onze cliëntengroep met een positief ELV-besluit in het eerste half jaar van 2015, zien we dat bij 8.642 van de 11.731 cliënten (73,6%) een voorgaand indicatiebesluit bekend is bij het CIZ (zie tabel 3.10). In figuur 2-16 is te zien dat het percentage cliënten met een voorgaand besluit het grootste is bij de cliëntengroep met een ELV-prestatie Intensief (48,8%).

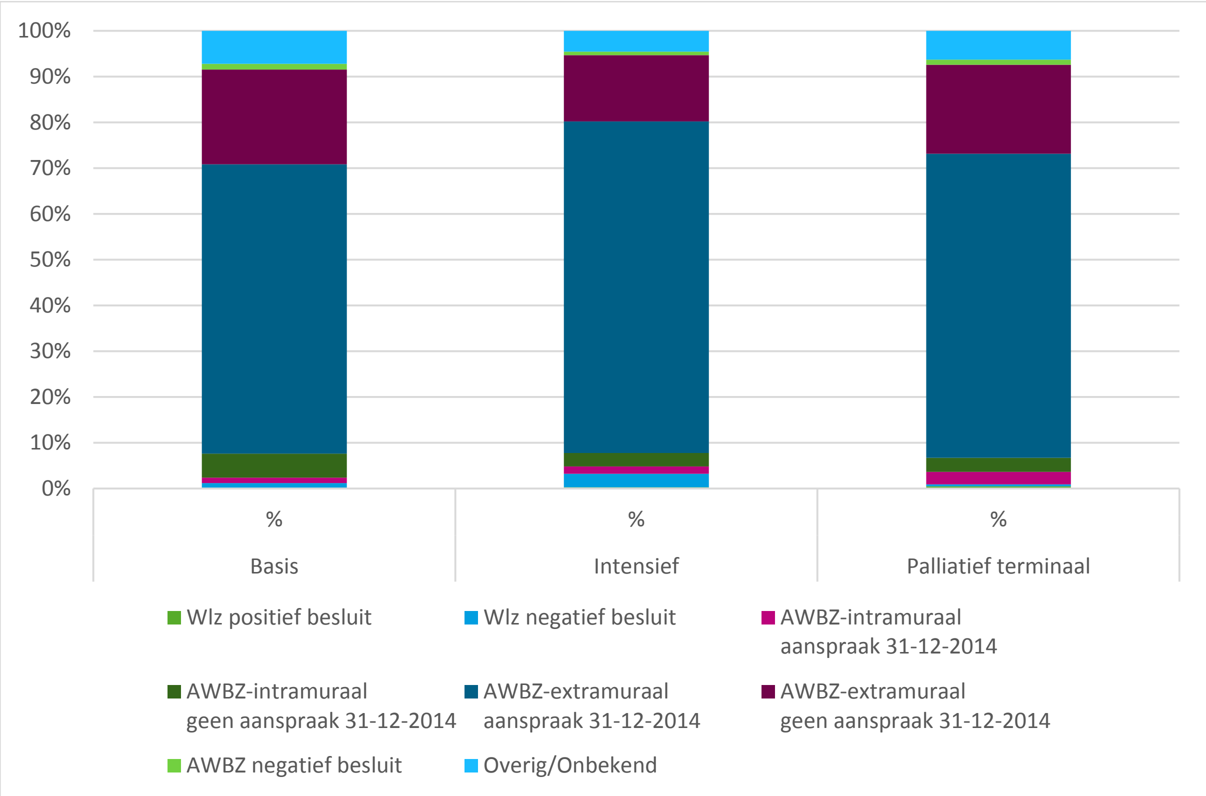
Figuur 2-16 Verdeling aanwezigheid voorgaand besluit bij cliënten met positief ELV-besluit (N=11.371) per ELV-prestatie

Figuur 2-17 toont de inhoud van het voorgaande indicatiebesluit per ELV-prestatie. Er is daarbij gekeken naar het voorgaande besluit van het eerste ELV-besluit van een cliënt. Dat betekent dat bij cliënten met meerdere ELV-besluiten in het eerste half jaar van 2015 én de aanwezigheid van een voorgaand besluit, de inhoud van het eerste ELV-besluit in figuur 2-17 is weergegeven.

In figuur 2-17 is te zien dat het bij de 8.642 cliënten met een ELV-besluit en de aanwezigheid een voorgaand besluit, de inhoud meestal een indicatiebesluit voor extramurale AWBZ-zorg betreft dat nog geldig was op 31 december 2014. Dit beeld zien we bij alle drie de ELV-prestaties; de percentages variëren van 63,2% bij ELV-basis tot 72,5% bij ELV-Intensief (zie ook tabel 3.11).

Figuur 2-17 Inhoud voorgaand besluit bij cliënten met ELV-besluit én voorgaand besluit (N=8642)

Tabel 3.12 toont de Top-10 van meest voorkomende series opéénvolgende besluiten uit de eerste tien maanden van 2015, waaronder tenminste één ELV-besluit afgegeven in het eerste half jaar 2015. BOPZ-besluiten zijn hier buiten beschouwing gelaten, om een stroomschema op hoofdlijnen te kunnen presenteren. De Top-10 van opéénvolgende besluiten uit tabel 3.12 omvat meer dan tachtig procent van alle voorkomende variaties.

Tabel 3.12 maakt duidelijk dat veel ELV-cliënten een AWBZ-voorgeschiedenis hebben. Ook een voorgaand WLZ-besluit komt bij twee procent van de cliënten aan de orde. Bij bijna een vijfde van de getoonde cliënten volgt een WLZ-besluit op de ELV. Meer dan een vijfde van de in tabel 3.12 getoonde aantallen cliënten overlijdt.

3 Conclusies

In deze rapportage is de cliëntengroep onderzocht met een positief ELV-besluit in de periode januari tot en met juni 2015, aan de hand van de volgende onderzoeksvragen:

1. Hoeveel positieve ELV-besluiten zijn er in de periode januari tot en met juni 2015 gesteld?
2. Hoe ziet deze cliëntpopulatie eruit?
3. Hoe is de doorstroom van deze cliënten in het jaar 2015?
4. Hoe ziet de voorgeschiedenis in de Wlz/AWBZ eruit van deze cliëntenpopulatie?

In dit hoofdstuk geven we per onderzoeksvraag de belangrijkste conclusies.

3.1 Kenmerken ELV-besluiten in periode januari-juni 2015

Er zijn in totaal 12.164 positieve ELV-besluiten genomen in het eerste half jaar van 2015. Waarbij het gaat om 11.371 unieke cliënten. Er zijn 440 cliënten met meerdere ELV-besluiten in deze periode.

Wanneer we kijken naar de verdeling van het aantal ELV-besluiten over de ELV-prestaties zien we het volgende:

- ELV-Basis: 30,9%
- ELV-Intensief: 45,6%
- Palliatief terminale ELV-zorg:23,6%

In de CIZ-regio Zuidwest zijn de meeste ELV-besluiten gesteld (32% van het totale aantal).

Bijna 95% van het totaal aantal ELV-besluiten is aangevraagd door ziekenhuizen en zorgaanbieders.

3.2 Cliëntkenmerken van cliënten met ELV-besluit(en) in januari-juni 2015

De belangrijkste conclusies over de cliëntenpopulatie met een ELV-besluit in het eerste half jaar van 2015 zijn als volgt:

- 62,3% van deze cliëntenpopulatie is vrouw.
- 90% van alle cliënten in deze groep is 65 jaar of ouder. En 75% van alle cliënten met ELV-zorg in deze periode is 75 jaar of ouder.
- De meest voorkomende burgerlijke staat is 'weduwe/weduwnaar' (65%).
- 65% van de cliëntenpopulatie woont alleen en zelfstandig.

3.3 Doorstroom cliënten met ELV-besluit in periode januari-juni 2015

Op 22 december 2015 blijkt dat 27,4% van de 11.731 cliënten inmiddels een vervolgbesluit te hebben gekregen voor ELV- of Wlz-zorg. 40,4% van de cliëntengroep blijkt op deze peildatum inmiddels overleden. Bij bijna een derde van de cliënten (32,3%) is geen sprake van een vervolgbesluit door het CIZ en is de cliënt ook niet overleden. Mogelijk ontvangt deze groep inmiddels geen zorg meer of ontvangen cliënten zorg vanuit de Zorgverzekeringswet en/of Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

Een groep van 440 cliënten (3,8% van totale groep van 11.731) heeft in het eerste half jaar van 2015 meerdere positieve ELV-besluiten ontvangen. Het gaat hierbij grotendeels om cliënten met 2 ELV-besluiten binnen dezelfde ELV-prestatie.

3.4 Voorgeschiedenis cliënten met ELV-besluit in periode januari-juni 2015

Bijna driekwart van de groep cliënten met tenminste één positief ELV-besluit heeft eerder een indicatiebesluit ontvangen van het CIZ (73,6%). Het gaat hierbij veelal om extramurale AWBZ-indicaties die nog geldig waren op 31-12-2014.

Tabellen

Tabel 3.1 Verdeling positieve ELV-besluiten naar prestatie per regio (jan-juni 2015)

Regio	**Noordwest**		**Zuidoost**		**Zuidwest**		**Noordoost**	
ELV-prestatie	**aantal**	**%**	**aantal**	**%**	**aantal**	**%**	**aantal**	**%**
Basis	964	37,72%	707	26,68%	882	22,93%	1.200	38,57%
Intensief	1.253	49,02%	939	35,43%	2.030	52,77%	1.323	42,53%
Palliatief terminaal	339	13,26%	1.004	37,89%	935	24,30%	588	18,90%
Totaal	**2.556**	**100%**	**2.650**	**100%**	**3.847**	**100%**	**3.111**	**100%**

Tabel 3.2 Verdeling positieve ELV-besluiten naar aanvrager per prestatie (jan-juni 2015)

ELV-prestatie	**Basis**		**Intensief**		**Palliatief**	
Soort aanvrager	**aantal**	**%**	**aantal**	**%**	**aantal**	**%**
Ziekenhuis	2.215	59,02%	2.077	37,46%	1540	53,73%
Zorgaanbieder	1.424	37,94%	3.148	56,77%	1.130	39,43%
Overig	114	3,04%	320	5,77%	196	6,84%
Totaal	**3.753**	**100%**	**5.545**	**100%**	**2.866**	**100%**

Tabel 3.3 Verdeling positieve ELV-besluiten naar leeftijdscategorie (jan-juni 2015)

Leeftijdscategorie	**aantal**	**%**
0-17 jr	0	0,00%
18-64 jr	1.073	9,15%
65-74 jr	1.817	15,49%
75-84 jr	4.340	37,00%
≥ 85 jr	4.470	38,10%
Onbekend	31	0,26%
Totaal	**11.731**	100,00%

Tabel 3.4 Verdeling positieve ELV-besluiten naar burgerlijke staat (jan-juni 2015)

Burgerlijke staat	Aantal	%
Gehuwd	3.350	28,56%
Ongehuwd en geen geregistreerd partner	1.566	13,35%
Geregistreerd partner	61	0,52%
Achtergebleven geregistreerd partner	5	0,04%
Gescheiden	296	2,52%
Gescheiden geregistreerd partner	6	0,05%
Weduwe/weduwnaar	5.245	44,71%
Onbekend	1.202	10,25%
Totaal	**11.731**	**100,00%**

Tabel 3.5 Verdeling positieve ELV-besluiten naar leefsituatie (jan-juni 2015)*

Leefsituatie	Aantal	%
Woont alleen en zelfstandig	7.601	64,79%
Woont in zorginstelling met verblijf	154	1,31%
Heeft een huishouden met partner en thuiswonende kinderen	100	0,85%
Heeft een zelfstandig huishouden met uitsluitend partner	3.132	26,70%
Heeft huishouden van volwassene met 1 of meer kinderen	121	1,03%
Een ander meerpersoons huishouden	251	2,14%
Woont als kind samen met ouder(s)	5	0,04%
Onbekend	367	3,13%
Totaal	**11.731**	**100,00%**

**N.B. Opmerkelijk is dat er uit de data-analyse 5 cliënten naar voren komen in de categorie 'woont als kind samen met ouder(s) in ouderlijk huis. Het betreft zeer waarschijnlijk een registratieve fout, aangezien we in figuur 2-5 hebben gezien dat er geen cliënten jonger dan 18 jaar in onze cliëntenpopulatie voorkomen.*

Tabel 3.6 Doorstroom cliënten met positief ELV-besluit (N=11.731) **na** periode januari-juni 2015 *

Doorstroom na 1e ELV-besluit	Aantal	%
ELV-besluit	431	3,67%
Wlz-besluit	2.782	23,71%
Overleden	4.735	40,36%
Geen vervolgbesluit	3.783	32,25%
Totaal	**11.731**	**100,00%**

N.B. Aantallen zoals bekend op 22 december 2015 bij het CIZ

Tabel 3.7 Doorstroom cliënten met positief ELV-besluit (N=11.731) **na** periode januari-juni 2015*

ELV-prestatie	Basis		Intensief		Palliatief terminaal	
Doorstroom na ELV-besluit	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Overleden	525	14,71%	1.518	28,65%	2.692	93,99%
Wlz positief besluit	702	19,67%	1.872	35,33%	82	2,86%
Wlz negatief besluit	47	1,32%	77	1,45%	2	0,07%
ELV-besluit prestatie gelijk	98	2,75%	254	4,79%	2	0,07%
ELV-besluit andere prestatie	50	1,40%	26	0,49%	1	0,03%
Geen vervolgbesluit	2.146	60,15%	1.552	29,29%	85	2,97%
Totaal	**3.568**	**100,00%**	**5.299**	**100,00%**	**2.864**	**100,00%**

N.B. Aantallen zoals bekend op 22 december 2015 bij het CIZ

Tabel 3.8 Overleden cliënten met een ELV-besluit in de periode jan-juni 2015 per ELV-prestatie*

ELV-prestatie	Aantal cliënten	Aantal overleden cliënten	% cliënten overleden
Basis	3568	525	14,71%
Intensief	5.299	1518	28,65%
Palliatief terminaal	2.864	2693	94,03%
Totaal	**11.731**	**4736**	**40,37%**

**N.B. Aantallen overleden cliënten zoals bekend op 22 december 2015 bij het CIZ*

Tabel 3.9 Doorstroom uitgedrukt in inhoud ELV-besluiten bij cliënten met meerdere ELV-besluiten **in** periode jan-juni 2015

	Bij 2 ELV-besluiten		Bij ≥3 ELV-besluiten	
ELV- prestaties bij meerdere besluiten	**aantal cliënten**	**%**	**aantal cliënten**	**%**
Basis-->Basis	100	23,87%	4	19,05%
Basis-->Intensief	54	12,89%	2	9,52%
Basis-->Palliatief terminaal	22	5,25%	1	4,76%
Intensief-->Basis	15	3,58%	0	0,00%
Intensief-->Intensief	188	44,87%	10	47,62%
Intensief-->Palliatief terminaal	37	8,83%	1	4,76%
Palliatief terminaal--> Basis	0	0,00%	0	0,00%
Palliatief terminaal--> Intensief	1	0,24%	0	0,00%
Palliatief terminaal-->Palliatief terminaal	1	0,24%	3	14,29%
Onbekend	1	0,24%	0	0,00%
Totaal	**419**	**100,00%**	**21**	**100,00%**

Tabel 3.10 Verdeling aanwezigheid voorgaand besluit bij cliënten met positief ELV-besluit (N=11.371) per ELV-prestatie

	Met voorgaand besluit		Zonder voorgaand besluit		Totaal	
Eerste ELV besluit	**Aantal cliënten**	**%**	**Aantal cliënten**	**%**	**Aantal cliënten**	**%**
ELV-Basis	2.635	30,49%	996	32,24%	3631	30,95%
ELV-Intensief	4.214	48,76%	1081	35,00%	5295	45,14%
ELV-Palliatief terminaal	1.792	20,74%	1012	32,76%	2804	23,90%
Onbekend	1	0,01%	0	0,00%	1	0,01%
Totaal	**8.642**	**100,00%**	**3089**	**100,00%**	**11731**	**100,00%**

Tabel 3.11 Inhoud voorgaand besluit bij cliënten met ELV-besluit én aanwezigheid voorgaand besluit (N=8642)

Eerste ELV-prestatie	**Basis**		**Intensief**		**Palliatief terminaal**		**Totaal**	
Inhoud voorgaand besluit	**Aantal**	**%**	**Aantal**	**%**	**Aantal**	**%**	**Aantal**	**%**
Wlz positief besluit	4	0,15%	14	0,33%	9	0,50%	27	0,31%
Wlz negatief besluit	27	1,02%	122	2,90%	8	0,45%	157	1,82%
AWBZ-intramuraal aanspraak 31-12-2014	32	1,21%	69	1,64%	49	2,73%	151	1,75%
AWBZ-intramuraal geen aanspraak 31-12-2014	138	5,24%	122	2,90%	55	3,07%	315	3,64%
AWBZ-extramuraal aanspraak 31-12-2014	1.666	63,23%	3.054	72,47%	1190	66,41 %	5910	68,39%
AWBZ-extramuraal geen aanspraak 31-12-2014	545	20,68%	610	14,48%	348	19,42 %	1503	17,39%
AWBZ negatief besluit	33	1,25%	33	0,78%	20	1,12%	86	1,00%
Overig/Onbekend	190	7,21%	190	4,51%	113	6,31%	493	5,70%
Totaal	**2.635**	**100%**	**4.214**	**100%**	**1792**	**100%**	**8642**	**100%**

Tabel 3.12 Top-10 opéénvolgende besluiten over eerste tien maanden 2015 van cliënten met tenminste één ELV-besluit in eerste half jaar 2015 (vanaf laatste aan ELV voorgaande besluit, BOPZ- en BUK-besluiten buiten beschouwing gelaten).

Serie opéénvolgende besluiten	aantal cliënten	%	Cum. %
1 x ELV: <2015: - AWBZ 2015: - ELV	2128	18,1	18,1
1 x ELV: <2015: - AWBZ 2015: - ELV +2015	1991	17,0	35,1
1 x ELV: <2015: - AWBZ 2015: - ELV - WLZ	1531	13,1	48,2
1 x ELV: 2015: - ELV +2015	1276	10,9	59,1
1 x ELV: 2015: - ELV	1222	10,4	69,5
1 x ELV: <2015: - AWBZ 2015: - ELV - WLZ	443	3,8	73,3
1 x ELV: 2015: - ELV - WLZ	411	3,5	76,8
1 x ELV: 2015: - WLZ - ELV +2015	239	2,0	78,8
2 x ELV: <2015: - AWBZ 2015: - ELV - ELV	200	1,7	80,5
1 x ELV: <2015: - AWBZ 2015: - ELV - WLZ -	176	1,5	82,0

1 x ELV: = aanduiding aantal opéénvolgende ELV-besluiten in 2015 bij zelfde cliënt
<2015: = aan ELV voorgaand besluit afgegeven in 2014 of eerder
2015: = besluiten uit 2015
AWBZ = AWBZ-besluit
ELV = ELV-besluit
WLZ = WLZ-besluit
+2015 = overleden in 2015

Geraadpleegde bronnen

- Bureau HHM (2014). Kortdurende (herstel)zorg: Doelgroepen, omvang en oplossingsrichtingen. Enschede.
- CIZ. Aanvraagformulier ELV.
- CIZ. Indicatiestelling voor de subsidieregeling eerstelijns verblijf 2015.
- CIZ. Indicatiestelling voor de subsidieregeling eerstelijns verblijf 2015. versie 13 juni 2015.
- CIZ. Invulinstructie en format subsidieregeling eerstelijns verblijf 2015.
- Ministerie van VWS. Kamerbrief, TK d.d. 30-06-2014, Kortdurend eerstelijns verblijf.
- Ministerie van VWS. Kamerbrief, TK d.d. 25-11-2015, Budgettair kader Wlz 2015 en 2016.
- NZa (2015). Consultatiedocument Prestaties Eerstelijns verblijf, Fase 1. Maart 2015